

Motivasyon Aracı Olarak “Ayrımcılık” “Discrimination” as a Motivation Tool

 Hilal KIŞIOĞLU*

Makale Geliş Tarihi / Received : 28.08.2020
Makale Kabul Tarihi / Accepted : 04.12.2020

İnceleme Makalesi
Review Article

Öz

Ayrımcılık ve motivasyon birbiriyle ilişki içerisinde olan iki kavramdır. Literatür incelendiğinde genellikle ayrımcılığın motivasyona olumsuz etki ettiğine dair çalışmalar bulunmaktadır. Bu çalışmada ayrımcılığın motivasyona olumlu yönde etkisi olabileceği görüşü kanıtlanmaya çalışılmıştır. Bu nedenle araştırmanın konusu “Ayrımcılık motivasyonu artırarak başarıyı olumlu etkileyebilir” varsayımı altında açıklanmaya çalışılmıştır. İddiamızı kanıtlamak için internette yer alan ayrımcılığa maruz kalmış tanınmış kişilerin başarı hikâyeleri ve biyografileri incelenmiş, başarıya ulaşmalarında ayrımcılığa uğramalarının önemine değinilmiştir. İnternette yer alan ayrımcılığa uğramış kadın ve erkek tanınmış kişilerin hayat hikâyeleri nitel araştırma yöntemlerinden içerik analizi tekniğiyle incelenmiştir. Ayrımcılığa maruz kalan bireylerin yalnızlaşmanın etkisiyle motivasyonlarını sağlayıp başarılarını artırdıkları görülmüştür.

Anahtar Sözcükler: Ayrımcılık, Motivasyon, Başarı Hikâyeleri, İçerik Analizi

Abstract

Discrimination and motivation are two concepts that are interrelated. When the literature is examined, there are studies that generally show that discrimination has a negative effect on motivation. In this study, it is tried to prove the view that discrimination can have a positive effect on motivation. For this reason, the subject of the research has been explained under the assumption that "Discrimination can affect success positively by increasing motivation". In order to prove our claim, success stories and biographies of well-known people who have been subjected to discrimination on the internet were examined, and the importance of being discriminated against in their success was mentioned. The life stories of well-known men and women exposed to discrimination on the Internet were analysed using content analysis technique, one of the qualitative research methods. It has been observed that individuals exposed to discrimination provided their motivation and increased their success with the effect of being alone.

Keywords: Discrimination, Motivation, Success Stories, Content Analysis

Extended Abstract

Discrimination is when a person or a particular group of people treats other people differently due to reasons such as age, gender, race, religion, sexual orientation, disability. Individuals are discriminated against for different reasons in all areas of society, especially in places such as working life, family life, and education and training institutions. Motivation, which is the desire to move towards the goal, is the reason for people's actions, willingness and goals. Motivation relates to the strength and direction of behaviour and the factors that cause people to behave in certain ways. The term motivation refers to the goals individuals have, the way individuals choose their goals and try to change the behaviour of others. Discrimination and motivation are two concepts that are interrelated. When the literature is examined, there are studies that generally show that discrimination has a negative effect on motivation. In this study, it is tried to prove the view that discrimination can have a positive effect on motivation. For this reason,

*Dr., hilalkisioglu@hotmail.com

E-ISSN: 2651-4036 / © 2017-2020 Journal of Management and Labour. This is an open access article.

Önerilen Atıf Biçimi / Recommended Citation: Kişioğlu, H. (2020). Motivasyon Aracı Olarak “Ayrımcılık”. *Yönetim ve Çalışma Dergisi*. 4(2), 222-242.

the subject of the research has been explained under the assumption that "Discrimination can affect success positively by increasing motivation". In order to prove our claim, success stories and biographies of well-known people who have been subjected to discrimination on the internet were examined, and the importance of being discriminated against in their success was mentioned. The aim of the study is to examine whether discrimination, which is generally assumed to reduce motivation, has motivational effects. Within the framework of this purpose, success stories were analysed and inferences about which type of discrimination was what kind of motivation tool were tried to be included. The relationship between the detected discrimination and the achieved motivation has been revealed. In this study, 324 success stories and biographies were examined. Among these, examples that increase motivation have been selected and evaluated, and people from whom we can obtain detailed, sufficient and clear information about their past discrimination are included. In the qualitative study, content analysis (document analysis), which is one of the frequently used techniques in examining written documents, which is one of the qualitative research methods based on interpretative approach, was used. Content analysis, which includes the analysis of written materials containing information about the research subject, is used to collect data alone in studies where observation or interview is not possible. Within the scope of the research, success stories and biographies on the internet were examined, and among the individuals who were exposed to discrimination for various reasons (race, language, skin colour, failure, etc.), those who increased their motivation and achieved success were included. Stories of 40 people who were discriminated against in some part of their lives out of 324 people identified on the internet were analysed. In the study, the types of discrimination identified as a source of motivation were classified under fourteen headings (physical appearance, skin colour, religion, gender, race, discrimination due to failure, self-discrimination, illness, political, mobbing (mobbing in the workplace), intelligent and knowledgeable. being born out of wedlock, because of talent) The field of application is six (family life, country of residence, social life, circle of friends, business life and education life). As a result of the findings obtained, well-known and successful women were exposed to gender discrimination the most and they encountered this situation intensively in their education life. Well-known and successful men, on the other hand, were exposed to discrimination mostly due to race and disease, and they encountered this situation most in business life. While there are nine types of discrimination in women (physical appearance, skin colour, religion, gender, race, disease, political, failure due to discrimination, self-discrimination), men are more and more different (race, language, religion, disease, mobbing) than women. mobbing at work), intelligent and knowledgeable, talented, born out of wedlock, physical appearance, failure, self-discrimination) types of discrimination arose. However, discrimination in so many different types and places did not constitute an obstacle for people, and it was instrumental in their success. In this study, we tried to show that people who are discriminated against can have positive results when they manage it well. As can be seen in the sample and the results we analysed, people who have been discriminated against at any stage of their lives due to a certain reason in the past made more effort to overcome this negative situation and achieved a high level of success in their work. Since discrimination isolates the individual in achieving this success, it is thought that they can focus on their work and want to prove themselves to their environment.

Giriş

Ayrımcılık, ırk, cinsiyet, yaş veya cinsel yönelim gibi özelliklere dayanarak, insanlara ve gruplara haksız ve önyargılı muameledir. Ayrımcılık nüfus gruplarını çoğunlukla da azınlıkları ırk, din, dil, inanç, köken veya cinsiyet temelinde dezavantajlı bir duruma zorlamaktır. Birine karşı ayrımcılık yapılması o kişinin kişisel özelliklerine dayanarak kötü ya da haksız davranışta bulunulmasıdır. Motivasyon ise davranışa enerji veren ve onu bir hedefe yönlendiren bir ihtiyaç ya da arzudur. Motivasyon, bir hedefe yönelik bir davranışı veya dürtüyü harekete geçiren

fizyolojik veya psikolojik bir ihtiyaçla başlayan bir süreçtir. Herkesin adil ve saygılı muamele görme hakkı olmasına rağmen ayrımcılık toplum içerisinde önlenemez bir durum olarak karşımıza çıkmaktadır. Toplum içerisinde genellikle ayrımcılığa uğrayan bireyler yalnızlaşmanın etkisiyle iş ve sosyal hayatında başarısızlığa uğrama, stres, sağlık problemleri yaşama, zararlı madde kullanımına yönelme gibi olumsuz etkiler altında kalmaktadır. Yaygın olan bu inancın aksine, bu çalışmada ayrımcılığın motivasyona olumlu etki ettiği ve bireylerin maruz kaldıkları ayrımcılığın etkisiyle başarı sağladıkları görüşü ileri sürülmüş ve başarı hikâyeleri incelenerek bu varsayım ispatlanmaya çalışılmıştır.

1. Genel Olarak Ayrımcılık ve Motivasyon

Ayrımcılık, bir kişiye özellikle ırk, yaş veya cinsiyet temelinde belirli özelliklere sahip olduğu için haksız ve önyargılı davranmaktır. Toplum içerisinde bireyler ekonomik, kültürel, sosyal ve demografik özellikleri nedeniyle ayrımcılıkla karşılaşmaktadır.

Ayrımcılık TDK'da belli insan öbeklerinin ayrışmasını bilinçli bir biçimde gerçekleştirmeyi amaçlayan bir yöneltinin benimsenmesi olarak tanımlanmaktadır (www.tdk.com). Cinsiyet, ırk, renk, etnik köken, ulusal köken, din, engellilik, cinsel yönelim, sosyal sınıf, yaş, evlilik, statü, aile sorumlulukları ve doğal adalet ilkelerine uymayan şartlar veya gerekliliklerin bir sonucu olarak bireyin olumsuz muamele görmesidir (unesco.org). Amerikan Psikoloji Derneği (APA) ayrımcılığı; ırk, cinsiyet, yaş veya cinsel yönelim gibi özelliklere dayanarak, insanlara ve gruplara haksız veya önyargılı muamele olarak tanımlamaktadır (www.apa.org).

Literatürde ayrımcılığın standart tanımları yapılmıştır. Yapılan her tanımda ortak ifadeler yer almaktadır. Çalışma kapsamında ayrımcılığın tanımı genişletilmiş, fiziksel görünüm, siyasi, başarısızlık nedeniyle ayrımcılık, kendi kendine ayrımcılık, hastalık, mobbing (iş yerinde yıldırma), zeki ve bilgili olduğu için, yetenekli olduğu için, evlilik dışı dünyaya gelme gibi ayrımcılık türlerine yer verilmiştir.

Motivasyon, bir hedefe yönelik davranışı veya dürtüyü/güdüğü harekete geçiren fizyolojik veya psikolojik ihtiyaçla başlayan süreçtir. Motivasyon belirli bir yer ve zaman içinde harcanan enerji veya çaba olarak da tanımlanmaktadır. Motivasyonu tanımlayabilmek için birçok teori geliştirilmiştir. Bunlar; Taylor (1911) geleneksel motivasyonun öncüsü sayılmakta ve ücret arttıkça çalışanların daha çok motive olduğunu belirtmektedir. Hull (1951) insanların ihtiyaçlarının karşılanmasında tecrübe kazanıldıkça insanlar, başkalarının başarısız olmasına rağmen belirli eylemlerin hedeflere ulaşmaya yardımcı olduğunu ve benzer bir ihtiyaç ortaya çıktığında başarılı eylemlerin tekrarlandığını ifade etmektedir. Maslow (1954) fizyolojik, güvenlik, sosyal, saygınlık, kendini gerçekleştirme olmak üzere beş basamaklı ihtiyaçlar hiyerarşisinden bahsetmekte ve daha yüksek seviyedeki ihtiyaçların ancak daha düşük bir ihtiyaç karşılandığında ortaya çıktığını belirtmektedir. Alderfer (1972) varoluş, ilişki ve gelişme olmak üzere üç temel ihtiyacın varlığından söz etmektedir. Alderfer'in teorisi, Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisine göre daha basit ve inandırıcı bir yaklaşım olmaktadır. McClelland (1973) yöneticilerin başarı, bağlılık ve güç olmak üzere üç temel ihtiyacının olduğunu belirtmiştir. Yöneticilerin ihtiyaçlarına ve "başarı motivasyonu" kavramına dikkat çekmektedir. Vroom (1964), Porter and Lawler (1968) motivasyonun, ödüllerin değerli olmasına bağlı olduğunu ve çaba (motivasyon) ile ödül arasında bir bağlantı olması gerektiği, ödülün ulaşılabilir olması ve değerli olması gerektiğini belirtmiştir. Adams (1965) İnsanlara eşit davranılırsa daha iyi motive olduklarını, eşit bir ödül ve istihdam uygulamasına sahip olmak gerektiğini ifade etmiştir. Adams'ın eşitlik motivasyonu teorisi, eşit olmadığımızda, bu oranları dengelemek için motive olduğumuzu önermektedir. Yani algılanan eşitsizlik arttıkça, eşitliği sağlayana kadar çalışan çabasını ve motivasyonunu artırmaktadır (Luthans, 2011:181). Herzberg (1957) iki faktörün iş doyumunu etkilediğini; (1) işin kendisine özgü olanlar; (2) ücret ve çalışma koşulları gibi mesleğe özgü olanlar (iş dışı motivasyonlar veya hijyen faktörleri) belirtmiştir. Motive ediciler, başarı, statü, tanınma, işin kendisi, sorumluluk, gelişme

ve ilerleme fırsatı gibi faktörlerdir. Hijyen faktörleri ise kişiler arası ilişkiler, şirket politikaları ve yönetimi, çalışma koşulları, denetim kalitesi, iş güvenliği, maaş, ücretler, diğer faydalar, iş-yaşam dengesi gibi faktörlerdir (Herzberg 1987).

2. Motivasyon Aracı Olarak Ayrımcılık

Birey ayrımcılığı algıladığında mantıksal olarak iki sonuçtan birini beklemektedir. Ayrımcılık, motivasyon üzerinde zararlı bir etkiye sahip olabildiği gibi tahrifat yapmaya çalışmanın bir tepkisi ile motivasyonun artmasına da neden olabilmektedir. Bu iki reaksiyon arasındaki fark, kontrol odağına bağlanmaktadır. Yani, daha dış bir kontrol odağı olan bir kişi olayları tesadüfe veya şansa bağlı olarak görebilmektedir. Bu kişi ayrımcılığı kabul eder ve motivasyonu üzerinde olumsuz bir etki oluşur. Ancak, daha fazla iç kontrol odağına sahip bir kişi, çevresini kontrol edebileceğine veya hâkim olabileceğine inanıyorsa bu durumda, algılanan ayrımcılık aslında kişinin motivasyonuna daha az zarar verir. Bunun nedeni, daha fazla iç odaklı olan bireylerin, olumsuz bir durum karşısında sebat etmek ve başarılı olmak için daha fazla psikolojik kaynağa sahip olmaları olabilmektedir (Cornejo, 2007:44).

Motivasyon ile kişilik özellikleri arasındaki ilişkiye yönelik çok fazla çalışma bulunmaktadır (Bencsik vdğ., 2016; Judge ve Ilies, 2002; Eysenck, 1997; Revelle, 1993; Maslow, 1954). Tarhan (2019) söz konusu ilişkiyle ilgili motivasyonun insanın kişilik özelliklerine bağlı olarak değişebileceğini, içine kapanık bir kişiyi harekete geçirme ile dışa dönük bir kimseyi gayretlendirmenin yollarının farklılık gösterdiğini belirtmiştir.

Tarhan (2019) “*Değerler Psikolojisi ve İnsan*” adlı kitabında “olumsuz motivasyon” kavramından bahsederek, bir insanın çaba göstermesinin yalnızca olumlu nedenlere bağlı olmayacağını insanlardaki savunma duygusunun herhangi bir konuya motive olmayı kolaylaştırdığını ifade etmektedir. İnsanların ümit duygusunun tükenme noktasına geldiği zamanlarda kuralları dinlemediğini, sınırları zorladığını ve çabalarını en üst noktaya çıkardıklarını ve bu durumun herkes için aynı olmadığını bazı insanların ümitleri tükendiği anda hayatla bağlarını kopardığını savunma mekanizması güçlü olan kimselerin içinde bulundukları şartları zorladıklarını belirtmektedir. İnsanın en üretken olduğu anın kriz anı olduğunu, çoğu sorunun çözümünün ancak zorda kaldığında üretildiğini ifade etmektedir. İnsanların genellikle başı derde girdiğinde bazı özelliklerinin ortaya çıktığını ve bazı kişilerin harekete geçmesi için acı çekmesi ve sahip olduğu şeyleri kaybetme korkusu yaşaması gerektiğini belirtmektedir.

Literatür incelendiğinde algılanan ayrımcılık ve motivasyonla ilgili birçok çalışmanın yapıldığı görülmektedir. Araştırmaların çoğu ayrımcılığın motivasyona olumsuz etki ettiğini vurgulamaktadır. Cornejo (2007) çalışmasında algılanan ayrımcılık ve iş motivasyonu arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Motivasyonun algılanan cinsiyet ayrımcılığı ile negatif ilişkili, performansla ise güçlü bir ilişkiye sahip olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Ayrımcılıkla performans arasında anlamlı bir ilişki bulunmadığından iş motivasyonunun bu ilişkiye aracılık etmediği sonucuna ulaşmıştır. Wong (2005), çalışmasında algılanan etnik ve cinsiyet ayrımcılığı konusunu ele almış ve işle ilgili sonuçlarla ilişkilerini (örneğin, iş tatmini, örgütsel bağlılık, iş motivasyonu) incelemiştir. Algılanan etnik ayrımcılık ile iş motivasyonu arasında anlamlı ve negatif ilişki bulmuştur. Alfaro ve arkadaşları (2009) çalışmasında akademik motivasyonun Latin gençlerin yaşamış oldukları ayrımcılık ile akademik başarıları arasındaki ilişkiye aracılık edip etmediğini incelemiştir. Erkekler için, akademik motivasyonun algılanan ayrımcılık ve akademik başarı arasındaki ilişkiye önemli ölçüde olumsuz aracılık ettiği sonucu ortaya çıkmıştır. Lanaway (2010) hazırlamış olduğu yüksek lisans tezinde siyah öğrencilerin yasadışı madde kullanımına yönelik motivasyonlarını incelemiştir. Araştırmada, siyah öğrencilerin büyük bir kısmının, üniversitedeyken ırk ayrımcılığı yaşadığını, bu olumsuz durumla başa çıkmak için madde kullanımına yöneldiklerini ortaya çıkarmıştır. Ayrıca ırk ayrımcılığına maruz kalan siyah öğrencilerin akademik başarılarına yönelik problemler

yaşadıklarını ve bu nedenle akademik gelişim motivasyonlarını güçlendirmek için madde kullanımına yöneldikleri sonucuna ulaşmıştır. Gillian (2005) çalışmasında farklı etnik gruplardan oluşan bir İngiliz kentinde 16 yaş altındaki Karayipli çocukların çalışma hayatlarında algıladıkları ayrımcı davranışları ile akademik motivasyonları arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Araştırmada, siyah öğrenciler arasında erkeklerin kadınlara göre çalışma yaşamında daha fazla ayrımcılığa uğradığı düşüncesine dayanarak öğrencilerin okulla ilgili motivasyonlarına ilişkin ayrımcılık algıları ortaya çıkarılmış ve ebeveynlerin görüşleri de alınarak incelenmiştir. Ebeveynlerin kendi deneyimlerine dayanarak çocuklarından daha güçlü bir ayrımcılık algıları olduğu ortaya çıkmıştır.

Yapılan çoğu çalışmada, ayrımcılığın motivasyona olumsuz etkide bulunduğu sonucunun ortaya çıkmasına rağmen McBrien (2005) çalışmasında ABD'ye yerleştirilen mülteci kız çocuklarının algılanan ayrımcılık ile akademik motivasyonları arasındaki ilişkiyi araştırmış ve ayrımcılığın motivasyonu artırdığı sonucuna ulaşmıştır. Amerika Birleşik Devletleri'nin güneydoğusundaki en büyük ikinci mülteci yerleştirme alanında okula devam eden 18 kız çocuğunun durumlarını incelemek için bir vaka çalışması yapmıştır. Araştırmanın çoğunu bir mülteci ajansında yürütmüş, birçok katılımcının yer aldığı üç ortaokulda da kısa gözlemler yapmıştır. Araştırma sonucunda katılımcıların çoğunun kendilerini ayrımcılık hedefi olarak algıladıklarını, Müslüman mülteci kızların, gayrimüslimlere göre neredeyse iki kat daha fazla ayrımcılığa uğradığı ortaya çıkmıştır. Müslüman kızlar; arkadaşlarının ve öğretmenlerinin dinlerini kabul etmemesi, muhafazakâr elbiselerine gülmeleri, terörist olarak etiketlenmeleri, aksanlarının bozuk olması nedeniyle yanlış anlaşılmaları, İngilizceyi anlamada zorlanmaları ve İngilizce dil seviyelerinin yeterli olmamasından dolayı ayrımcılığa maruz kalmıştır. Fakat bu olumsuz duruma rağmen kızlardan yalnızca birinin not ortalaması 4'lük sistemde 3.0'den düşük, diğerlerinin not ortalaması ise 3'ün üzerindedir. Kız öğrenciler ileride tıp veya hukukta profesyonel kariyer elde etmek istemektedir. Ayrımcılığa uğramalarına rağmen 18 kız öğrenci akademik motivasyonlarını sürdürmüş ve ortaöğretimi tamamlayıp koleje devam etmiştir.

3. Yöntem

Seçilen araştırma yöntemi, araştırmanın amacı ile başlayan başlıklar altında ayrıntılı olarak aşağıda açıklanmıştır:

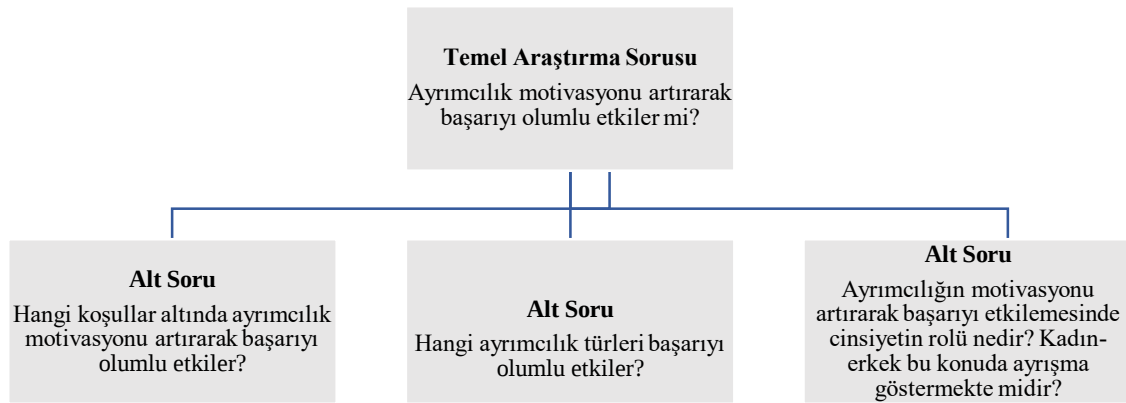
3.1 Araştırmanın Amacı

Genellikle motivasyonu azaltmaya neden olduğu varsayılan ayrımcılığın motivasyonu artırıcı etkilerinin olup olmadığını incelemektir. Bu amaç çerçevesinde başarı hikayeleri incelenmiş ve hangi tür ayrımcılığın ne tür motivasyon aracı olduğuna ilişkin çıkarımlara yer verilmeye çalışılmıştır. Tespit edilen ayrımcılıkla ulaşılan motivasyon arasındaki ilişki ortaya konmuştur. Bu çalışmada 324 başarı hikâyesi ve biyografi incelenmiştir. Bunlar içerisinde motivasyonu artırıcı örnekler seçilerek değerlendirmeye alınmış ve geçmişinde ayrımcılığa uğradığına dair detaylı, yeterli ve açık bilgi edinebildiğimiz kişilere yer verilmiştir.

3.2 Araştırmanın Soruları ve Varsayımları

Çalışma, “Ayrımcılık motivasyonu artırarak başarıyı olumlu etkiler mi ?” temel sorusunu cevaplandırmak için hazırlanmıştır. Genellikle ayrımcılığın motivasyona olumsuz etki ettiği düşünülmektedir. Bu çalışmada ayrımcılığa farklı açıdan yaklaşılarak motivasyona olumlu yönde etki ettiği varsayılmaktadır. Bu nedenle araştırmanın alt sorularından birini “Hangi koşullar altında ayrımcılık motivasyonu artırarak başarıyı olumlu etkiler?” diğerini “Hangi ayrımcılık türleri başarıyı olumlu etkiler?” sorusu oluşturmuştur. Ayrıca cinsiyetin ayrımcılık konusunda etkili olup olmadığının tespiti için de “Ayrımcılığın motivasyonu artırarak başarıyı etkilemesinde cinsiyetin rolü nedir? Kadın-erkek bu konuda ayrışma göstermekte midir?” sorularına da cevap aranmaktadır.

Şekil 1. Araştırma Soruları

3.3. Seçilen Yöntem

Nitel yönlü hazırlanan çalışmada, yorumlayıcı yaklaşıma dayanan nitel araştırma yöntemlerinden yazılı dokümanların incelenmesinde de sıkça kullanılan tekniklerden biri olan içerik analizi (doküman incelemesi) kullanılmıştır. Araştırma konusu hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin çözümlenmesini ihtiva eden içerik analizi, gözlem veya görüşmenin mümkün olmadığı araştırmalarda tek başına veri toplamak amacıyla kullanılmaktadır. Araştırma kapsamında internette yer alan başarı hikâyeleri ve biyografiler incelenmiş, çeşitli nedenlerle (ırk, dil, ten rengi, başarısızlık vb.) ayrımcılığa maruz kalan bireylerden motivasyonlarını artırıp başarıya ulaşanlara yer verilmiştir.

3.4. Araştırmanın Kapsamı ve Sınırlılığı

Olasılığa dayalı olmayan (yargısal) örneklem yöntemlerinden biri olan gelişigüzel örneklem seçimi tekniğiyle internette yer alan başarı hikâyeleri ve biyografiler incelenmiştir. 324 kişiye ulaşılmış, bu sayıdan sonra araştırmanın sonunun olamayacağı, her biyografi ve başarı hikâyesinin incelenemeyeceği düşüncesiyle araştırma durdurulmuştur. Bu kişiler arasında özellikle de biyografiler içerisinde geçen cümleler tek tek incelenerek hayatının bir bölümünde ayrımcılığa uğramış olduğuna kanaat getirilen kişiler örneklem kapsamına dâhil edilmiş, 324 kişiden yaşamlarının bir bölümünde ayrımcılığa uğrayan 40 kişinin hikâyesi incelenmiştir. Ayrıca, ayrımcılığa maruz kaldığına dair bilgi elde edilebilecek başka kişilere ulaşılammış, sadece yaşamları ile ilgili detaylı bilgi elde edilen kişilere araştırmada yer verilmiştir.

4. Hikâyeleri İncelenen Örneklem İlişkin Bulgular

Araştırma kapsamında yapılan incelemelerin daha kolay anlaşılabilmesi için belirlenen örneklem ilişkin tespit edilen parametreler aşağıda tablo halinde hazırlanmıştır. Tablolarda, tanınmış başarılı kadın ve erkeklerin meslekleri, ayrımcılık türleri, ayrımcılık alanı, uygulanma şekli ve sonuçları yer almaktadır.

Tablo 1. Tanınmış ve Başarılı Kadınların Meslekleri, Ayrımcılık Türleri, Ayrımcılık Alanı, Uygulanma Şekli ve Sonuçları

	Tanınmış Kadınlar ve Meslekleri	Ayrımcılık Türü	Ayrımcılık Alanı, Uygulanma Şekli ve Sonuçları
1	ARZU LEVENT İş Kadını (1985-?)	Cinsiyet Ayrımcılığı	Aile Hayatı (Kız çocuğu olduğu gerekçesiyle okula gönderilmemesi) İş Hayatı (Ayakkabıcılar Sitesi'nde çalışan kadın olmaması nedeniyle erkek işçilerin dışlaması) Sonuç: Paketleme servisinde işe başladığı fabrikanın ortağı ve genel müdürü olmuştur.
2	DANIELE HENKEL İş Kadını (1956-)	Cinsiyet Ayrımcılığı	Yaşanılan Ülke (Radikal İslamcı asilerin sokakta kızlara saldırmasından dolayı Cezayir'den Kanada'ya göç edilmesi) Sonuç: Multimilyoner bir şirketin başında bulunuyor. Güzellik ve sağlık ürünleri satan, kozmetik klinikleri ve laboratuvarlarla çalışan büyük bir işletmeye sahiptir.
3	MARY KAY ASH Mary Kay Kozmetiğin Sahibi (1918-2001)	Cinsiyet Ayrımcılığı	İş Hayatı (Teksas'daki bir satış firmasından cinsiyet ayrımı yapıldığı gerekçesiyle ayrılması) Sonuç: 2,2 milyar dolarlık bir şirket kurdu. Aynı zamanda erkek egemen satış dünyasında girişimci kadınlara alan yaratarak son derece başarılı olmuştur. Fortune dergisinden kadınlar için çalışılacak en iyi yer ve en iyi firma ödülünü almıştır.
4	NAMIBIA FLORES RODRIGUEZ Boksör (1976-)	Cinsiyet Ayrımcılığı	Yaşanılan Ülke (Küba'da kadınların boks yapmasının yasak olması) Sonuç: Boksun tehlikeli olduğunun düşünülmesi ve kadınlara ringden uzak durması tavsiye edilmesine rağmen dünyaca ünlü bir boksör olmuştur.
5	KATHRINE VIRGINIA SWITZER Maraton Koşucusu (1947-)	Cinsiyet Ayrımcılığı	Sosyal Hayat (Yaşadığı yıllarda Amerika'da kadınların maraton ve koşulara katılma hakkının bulunmaması ve koşuların sadece erkeklerin katılımına açık olması) Sonuç: İlk kadın maraton koşucusu olmuş ve bunu yapabilmek için erkek kılığına girmek zorunda kalmıştır. Kathrine günümüz kadın koşucularının hak elde etmesini sağlamıştır.
6	SOFIA VASILYEVNA KOVALEVSKAYA İlk Büyük Kadın Rus Matematikçisi (1850-1891)	Cinsiyet Ayrımcılığı	Eğitim Hayatı (Yaşadığı dönemde Rusya'da kadınların üniversiteye alınmaması) Sonuç: Yurt dışında okumak için babasının veya kocasının yazılı izni gerekiyordu. Bunun için sahte evlilik yapmış ve üniversiteye gitmiştir. İlk büyük kadın Rus matematikçilerdendir.
7	VIRGINIA WOOLF Yazar (1882-1941)	Cinsiyet Ayrımcılığı	Eğitim Hayatı (Victoria döneminde İngiltere'de kadının ikinci planda olması ve kız çocuklarının okula gönderilmemesi) Sonuç: Babası eğitimi kendi kütüphanesinde vermiştir. Virginia kendisini geliştirmeyi böylece başarabilmiştir. Babasının kütüphanesindeki kitaplar sayesinde yazar olmaya karar vermiştir. Bu eğitimle henüz 13 yaşındayken bir gazetede yazdığı kısa hikâyeleri yayınlatarak yazar olma yolunda ilerlemiş ve meşhur olmuştur.
8	LAURA MARIA CATERINA BASSI Avrupa'daki Bir Üniversitede Fizik Alanında Profesörlük Kazanan ve Dünyada Bilimsel Bir Alanda	Cinsiyet Ayrımcılığı	İş Hayatı (Üniversite yönetiminin, Bassi'ye başarılarından dolayı büyük değer vermesi fakat üniversitede ders vermesini uygun bulmaması) Sonuç: Üniversite yönetimi tarafından çalışmalarını evinde yürütmesi istenen Bassi'nin, düzenli olarak araştırma sunulan ve 25 bilim insanından oluşan, "Benedettini" adlı özel bir gruba katılması istenmiştir. Fakat Bassi'ye oy kullanma hakkı tanınmamıştır.

	Üniversite Yöneticiliğine Atanan İlk Kadın (1711-1778)		Akademide ders vermesi onaylanmayan Bassi, üniversiteye en az otuz bir tez vermiştir. Üniversitede düzenli olarak ders veremediği için kendi evinde özel dersler ve deneyler gerçekleştirmeye başlamıştır. Bu durum, üniversitenin kısıtlamalarından uzaklaşıp yeni fikirleri keşfetmesine olanak sağlamıştır. 65 yaşındayken Bologna Bilimler Akademisi tarafından deneysel fizik bölümü başkanlığına atanmıştır. İki yıl sonra, kocasından ve çocuklarından ayrılarak, hayatını tamamen bilime adanmış ve akademik alanda kadınların maruz kaldığı ayrımcılığa karşı büyük bir mücadelenin öncülüğünü üstlenmiştir.
9	ELIZABETH BLACKWELL ABD’de Tıp Diploması Alan İlk Kadın (1821-1910)	Cinsiyet Ayrımcılığı	Eğitim Hayatı (Tıp okumak için başvurduğu 12 üniversiteden kadın olduğu için ret cevabı alması) İş Hayatı (Kadın doktor olduğu için kimsenin muayenehane açması için evini veya bürosunu kiraya vermemesi ve hastanelerin işe almaması) Sonuç: Başvurduğu Geneva College’dan (New York) olumlu yanıt almış ve dönem birinciliği ile üniversiteden mezun olmuştur. Kendi evini satın alarak bir muayenehane daha sonrasında ise kadınların tıp eğitimi gördüğü bir tıp üniversitesi açmıştır. Üniversitede kimsenin kadın doktorlar için kötü söz sarf etmemesi ve başarılı olmaları için oldukça ağır bir tıp eğitimi sunulmuştur. Tüm mezunlar erkek tıp fakülteleri hocalarının zorlamalarına rağmen başarıyla doktor olmuştur.
10	KATHERINE JOHNSON Afro-Amerikan Matematikçi (1930-)	İrk ve Cinsiyet Ayrımcılığı	İş ve Eğitim Hayatı (Yaşadığı dönemde Amerika’da hem siyah oldukları hem de kadın oldukları için bilim alanında hafife alınması, matematik alanında lisansüstü eğitim almak istese de, o dönemde beyazların okuluna siyahların gidebilmesi yasak olduğundan eğitimine devam edememesi, Ten renginden dolayı eşdeğer meslektaşlarından daha az para ödenmesi) Sonuç: Başarısından dolayı 18 yaşında üniversiteden mezun olmuştur. NASA’nın siyah Amerikalı kadınları işe almamasından dolayı NASA’ya başvuramamıştır. Daha sonraki yıllarda NASA siyah Amerikalı kadınları işe almıştır. NASA’nın yapacağı yolculukları hesaplamak için yapılan toplantılara erkeklerin katılmasına rağmen bu toplantılara katılan ilk kadındır. NASA’nın Merkür ve Apollo 11 projelerine çok önemli katkıları olmuştur. Amerika’nın Uzay’a ilk insan göndermesine ve Ay’a ayak basmasına katkı sağlamıştır. Çok sayıda fahri doktora ve 2015’te “Başkanlık Özgürlük Madalyası” almıştır.
11	MARY JACKSON NASA’nın İlk Siyah Kadın Mühendisi (1921-2005)	İrk ve Cinsiyet Ayrımcılığı	İş ve Eğitim Hayatı (O dönemde Amerika’da hem siyah oldukları hem de kadın oldukları için bilim alanında hafife alınması) Sonuç: Mary’nin mühendislik dersleri alması gerekiyordu ve katılabileceği mühendislik derslerinin yapıldığı Hampton Lisesi’nde yalnızca beyaz erkekler ders alabiliyordu. Bu derslere katılması için özel bir izin alması gerekiyordu ve Mary Jackson özel izin ile dersleri tamamlayıp NASA’nın ilk siyah kadın mühendisi olmuştur.

12	WINNIE HARLOW Manken (1994-)	Hastalık Nedeniyle Ayrımcılık (Vitiligo Hastalığı)	Eğitim Hayatı (Cilt lekeleri yüzünden okul arkadaşları tarafından hakaretlere maruz kalması) Sonuç: Diesel, Desigual, Victoria Secrets gibi ünlü markaların defilelerinde yer almış dünyaca ünlü mankendir.
13	ISABELLA SPRINGMUHL Down Sendromlu Moda Tasarımcısı (1996-)	Hastalık Nedeniyle Ayrımcılık (Down Sendromu)	Eğitim Hayatı (Hayallerini gerçekleştirmek, moda tasarımı eğitimi almak için ülkesi Guatemala'da okullara başvurması ve okulların down sendromunu bir engel olarak görmesinden dolayı Isabella'nın başvurularının reddedilmesi) Sonuç: Isabella hayallerinden vazgeçmemiş ve okullardan geri çevrildikten sonra bir dikiş kursuna yazılmış ve down sendromlulara tam oturacak kıyafetler üretmiştir. Çalışmaları moda dünyasının dikkatini çekmiş, İlk defilesini Londra Moda Haftası'nda gerçekleştirmiş ve moda haftasındaki ilk Down sendromlu tasarımcı olmuştur.
14	NYAKIM GATWECH Manken (1993-)	Ten Rengi Ayrımcılığı	Eğitim Hayatı (Amerika'daki okul yaşamında ten rengi nedeniyle alay edilmesi) Sosyal Hayat (Sokakta gören insanlar tarafından sık sık "Duş alıyorsunuz cildiniz bu yüzden kirli." diye alay edilmesi) Sonuç: Dünyaca ünlü bir mankendir.
15	ELIZABETH JANE COCHRAN (NELLIE BLY) Gazeteci ve Muhabir (1864-1922)	Siyasi Ayrımcılık	Yaşanılan Ülke (Meksika'da yöneticileri rahatsız eden yazdığı için sınır dışı edilmesi) Sonuç: Sınır dışı edildikten sonra New York'a taşınmış. Joseph Pulitzer'la tanışıp New York World'de işe başlamıştır. İlk işi ona büyük bir şöhret getirmiştir. Akıl hastası numarası yaparak bir doktor heyetini kandırmayı başarmış ve kendisini Blackwell Kadın Akıl Hastanesi'ne kapatmıştır. Akıl hastalarının taciz, kötü muamele ve yetersiz beslenmeye maruz bırakıldığını ortaya çıkarması kariyeri boyunca adını en çok duyurduğu iş olmuştur.
16	JULIE CREFFIELD Maraton Koşucusu (1978-)	Fiziksel Görünüm	Sosyal Hayat (Koşmak için çok şişman olduğunun söylenmesi) Sonuç: Maraton Koşucusu, yazar ve motivasyon konuşmacısıdır.
17	SABRINA GONZALEZ PASTERSKI Fizikçi (1993-)	Kendi Kendine Ayrımcılık	Sosyal Hayat (Hayatında hiç akıllı telefon kullanmamış, hiçbir sosyal medya hesabı olmamış, hiç sigara ve alkol tüketmemiş ve hiç duygusal bir ilişki yaşamamıştır.) Sonuç: MIT'yi (Massachusetts Institute of Technology) üç yılda 4 üzerinden 5.0 ortalamaıyla (yüksek başarılı öğrencilere verilen not) bitirip 'MIT physics orloff scholarship' bursu verilen ilk kadın öğrenci olmuştur. Harvard'dan tam akademik özgürlük ile doktora teklifi sunulmuştur. Doktorasına başlamak üzere olan genç fizikçi, bu hak ile hiçbir akademisyenin müdahalesi olmadan bilimsel çalışma yapma hakkına sahip olmuştur.
18	IBTIHAJ MUHAMMAD Başörtüsüyle Katılan İlk ABD'li Kadın Eskrimci (1985-)	Ten Rengi Ayrımcılığı ve Din Ayrımcılığı	Yaşanılan Ülke (Çocukken, insanların siyahların ve Müslümanların eskrim yapamayacağını söylemesi) Sosyal Hayat (Kendisine inancından dolayı sokakta bomba patlatıp patlatmayacağını sorulması) Sonuç: ABD eskrim milli takımında mücadele eden ilk müslüman kadın.

19	OPRAH WINFREY Talk-Show Sunucusu (1954-)	İrk Ayrımcılığı	Arkadaş Çevresi (Patates çuvalından dikilmiş bir elbise giydiği için çevresindeki çocukların onunla 'Çuval Kız' diyerek dalga geçmesi) Oprah bu nedenle bir hamamböceğini arkadaşı olarak benimsemiş ve eski bir mısır koçanından kendisine oyuncak bebek yapmıştır.
		Fiziksel Görünüm, Cinsiyet ve İrk Ayrımcılığı	İş Hayatı (Kilolu olduğu için haber sunduğu kanaldan kovulması, Televizyonun beyaz erkeklere uygun olduğunun düşünülmesi) Sonuç: İlk Afrika kökenli Amerikan milyarder. Kendi medya ve yapım şirketini kurmuştur. 2,9 milyar dolarlık bir servetin sahibidir.
20	J. K. ROWLING Milyarder Olan İlk Kadın Yazar (1965-)	Başarısızlık Nedeniyle Ayrımcılık	Eğitim Hayatı (Öğretmeninin, sınıfta öğrencilerini kendince zekâ kapasitelerine göre oturtması) Oturduğu sıra öğretmen kürsüsünün en sağındaydı ve bu zekânın en gerisinin onda olduğu anlamını taşıyordu.
		Fiziksel Görünüm	Arkadaş Çevresi (Soyadının “yuvarlanan” anlamına gelmesi ve tombul olması gerekçesiyle arkadaşları tarafından alay edilmesi)
		Cinsiyet Ayrımcılığı	İş Hayatı (İlk kitabının yayımcısı erkek okuyucuların, kadın bir yazarı okumaktan çekineceğini düşünmesi ve yazarın erkek olduğu izlenimini uyandırmak için adını J. K. Rowling olarak basılmasını istemesi) Sonuç: Kitap yazarak dolar milyarderi olan ilk yazar ve Birleşik Krallık'ın en zengin kadınıdır.

Tablo 2. Tanınmış ve Başarılı Erkeklerin Meslekleri, Ayrımcılık Türleri, Ayrımcılık Alanı, Uygulanma Şekli ve Sonuçları

	Tanınmış Erkekler ve Meslekleri	Ayrımcılık Türü	Ayrımcılık Alanı, Uygulanma Şekli ve Sonuçları
1	CARL BRASHEAR Orduda Derin Su Dalgıcı (1931-2006)	İrk Ayrımcılığı	İş Hayatı (ABD Donanması) (Orduda ırk ayrımcılığına maruz kalması) Sonuç: Bir hidrojen bombasını çıkarma görevi sırasında geçirmiş olduğu kaza sonucu sol bacağının dizden aşağısını kaybetmiştir. Amerikan Donanması'nın ilk ampute dalgıcıdır. Usta Dalgıç ünvanını alan ilk Afro-Amerikalı olmuştur. Usta Dalgıcılık belgesi için eğitim, 300 metrelik derinliklere dalışların da dâhil olduğu zorlu bir değerlendirme programının tamamlanmasını gerektiriyordu ve Brashear bunu protez bacağıyla başarmıştır.
2	BENJAMIN O. DAVIS Pilot (1912-2002)	İrk Ayrımcılığı	İş Hayatı (ABD Donanması) (Orduda ırk ayrımcılığına maruz kalması) Sonuç: Amerikan hava üssü bulunduran Tuskegee şehrinde siyah insanlara pilotaj eğitimi verilmiştir. 13 kişinin kabul görebildiği ilk pilotaj eğitim sürecinde, yalnızca 5 Afro-Amerikalı okulu başarıyla bitirip, mezun olmuştur. Okulu birinci bitiren Benjamin O. Davis yüzbaşı rütbesiyle, diğer dördü ise üsteğmen rütbesiyle göreve başlamışlardır. 409 adet Alman uçağı düşürmüşlerdir. 950 düşman unsurunu tahrip etmişlerdir. Aldıkları 2000'den fazla koruma görevinde hiçbir bombardıman uçağı kaybetmemiş, 24 Mart 1945'te en uzun koruma uçuşunu yaparak Berlin'e girmişlerdir. Tuskegee Pilotları 2. Dünya Savaşı sırasında aynı anda iki farklı cephede savaş vermiştir. Hem deniz aşırı ülkelerde askeri olarak icra

			etmişler hem de ırkçılığa karşı kendilerini, ülkelerine ve tüm dünyaya kabul ettirmek için sosyal bir savaş vermişlerdir.
3	TIGER WOODS Golfçü (1975-)	İrk Ayrımcılığı	İş Hayatı (Spor) (Zengin ve beyaz kesimin çoğunlukta olduğu Golf sporunda, ırkçı muameleye maruz kalması) Sonuç: Maçlardan önce rakiplerinden sürekli ırkını vurgulayan sözler işitmesine rağmen yoluna devam etmiştir. Golf sporunun gelmiş geçmiş en başarılı golfçüsü olarak adlandırılmaktadır. Golf sporunun, babası olarak adlandırılan Tiger Woods, dünyanın en çok kazanan sporcularından biri olmuştur.
4	MARIO BARWUAH BALOTELLI Futbolcu (1990-)	İrk Ayrımcılığı	İş Hayatı (Sahaya muz fırlatılıp karşısında maymun taklidi yapılması) Sosyal medyada "maymun" ve "zenci" içerikli nefret mesajları almıştır. Eğitim Hayatı (Okulda ırkçı söylemlere maruz kalması) Sonuç: Dünyaca ünlü bir futbolcudur.
5	THOMAS EDISON Mucit (1847-1931)	Hastalık Nedeniyle Ayrımcılık (Disleksi hastası olduğu için algı sorunları yaşaması)	Eğitim Hayatı (Okula kabul edilmemesi, öğretmenin bir şeyler öğrenmesi için çok aptal olduğunu ve başarılı olacağı başka bir yere gitmesi gerektiğini söylemesi) Sonuç: Elektrikli bir oy kayıt makinesi geliştirmiştir. New Jersey’de telgraf ve telex makinesi üretimine başlamıştır. Sesi kaydedip tekrarlanabilen gramofonu geliştirmiştir. Electric Company adında bir şirket kurmuş, elektrik ampulünü icat etmiştir.
6	LIONEL MESSI Futbolcu (1987-)	Hastalık Nedeniyle Ayrımcılık (Büyüme hormonu eksikliği)	İş Hayatı (Spor) (Büyüme hormonu eksikliği teşhisi konduktan sonra oynadığı takımdan yaşatlarına göre kısa kaldığı için atılması) Sonuç: Kariyeri boyunca La Liga şampiyonlukları, UEFA Şampiyonlar Ligi şampiyonluğu yaşamış, birçok ödül almış, dünyanın en iyi futbolcuları arasında yer almaktadır.
7	SIR RICHARD CHARLES NICHOLAS BRANSON Yatırımcı, İş Adamı, 350'den Fazla Şirketi Bulunan Virgin Şirketler Grubunun CEO'su. (1950-)	Hastalık Nedeniyle Ayrımcılık (Disleksi)	Eğitim Hayatı (Kötü akademik performans göstermesi ve disleksisi nedeniyle okuldan atılması) Sonuç: Okul hayatında zorlanan Branson eğitime devam etmek istememiş ve liseyi bile tamamlamadan eğitime son vermiştir. İlk ticari başarısını 16 yaşındayken çıkardığı Student adındaki dergi ile kazanmıştır. Gençlik dergisi olan Student, gençlerin en fazla müziğe ilgi duyduğunu ortaya koymuştur. Bu da Branson’un aklında yeni iş fikirlerinin doğmasını sağlamış Virgin Şirketler Grubu’nun ilki Virgin Records’u 20’li yaşlarında kurmuştur. Hemen her sektörde hizmet veren Virgin Grubu, 350’den fazla şirketten oluşmaktadır.
8	VINCENT VAN GOGH Ressam (1853-1890)	Hastalık Nedeniyle Ayrımcılık (Mental Bozukluk)	Sosyal Hayat (Vincent’in davranışlarının Arles sakinlerini tedirgin etmeye başlaması ve bu endişelerini dile getirdikleri bir imza kampanyası başlatmaları ve bu sebeple hastaneye kaldırılması) Vincent hastanede (Hotel-Dieu) altı hafta geçirmiştir. Bu süreç Van Gogh için üretken bir dönem olmuştur. En iyi resimlerini yapıyor olmasına rağmen, istikrarsız olduğunu ve de tehlikeli olabileceğini düşünerek, gönüllü olarak Saint-Rémy-de-Provence’deki Saint-Paul-de-Mausole akıl hastanesine yatmıştır. Sonuç: Ömrünün son on yılı boyunca yaklaşık 900 suluboya/yağlıboya resmi ve 1100 karakalem çalışması yapmıştır. Hastanede yaşadığı sıkıntılardan arınmak için resim yapmaya devam etmiştir. Bu durum sanatı

			için oldukça verimli olmuş, en meşhur eserlerini ise ömrünün son iki yılında akıl hastanesinde yapmıştır.
9	THE BEATLES Müzik Grubu (Müzik hayatına başladıkları yıl 1957, etkin yıllar 1960-1970)	Başarısızlık Nedeniyle	İş Hayatı (Birçok müzik şirketi tarafından ümit vaat etmedikleri ve başarısız olmaları nedeniyle reddedilmeleri) Sonuç: 60'lı yılların popüler müzik grubu olmuştur. The Beatles hem sanatsal hem de ticari başarılarıyla tarihte büyük bir üne kavuşmuştur.
10	ALBERT EINSTEIN Matematikçi ve Fizikçi (1879-1955)	Başarısızlık Nedeniyle	Eğitim Hayatı (Dört yaşına kadar konuşmadığı ve yedi yaşına kadar da okuyamadığı için öğretmenlerinin ve anne babasının onun zihinsel engelli ve anti sosyal olduğunu düşünmesi bu yüzden okuldan atılması ve Zürih Politeknik Okulu başvurusunun da reddedilmesi) Sonuç: Deha olarak bilinmektedir. Tarihin en ünlü ve bilinen düşünürlerindendir. Geliştirdiği kuramlar; Özel Görelilik Kuramı (İzafiyet Teorisi), Genel Görelilik Kuramı (Kütle Çekiminin Geometrik Kuramı, Kütle Enerji Denkliği, Fotoelektrik Etkisi, Brown Hareketi ve İstatistiksel Fizik (Atom ve Moleküllerin Büyüklüğünün Hesaplanması), Kuantum Fiziği ve Belirsizlik İlkesi, Bose-Einstein İstatistiği. Ayrıca birçok ödül ve madalya almıştır.
11	WALTER ELLAS "WALT" DISNEY Yapımcı, yönetmen, senarist, seslendirme ve animatör. Walt Disney Productions'ın kurucusu (1901-1966)	Başarısızlık Nedeniyle	İş Hayatı (Çizerlik yaptığı gazeteden yeteri kadar yaratıcı olmadığı ve hiç iyi fikirlerle gelmediği gerekçesiyle gazeteden atılması) Sonuç: Sonrasında girişimcilik macerasına atılmıştır. Kardeşiyle kısa ömürlü bir şirket olan "Iwerks-Disney Ticari Sanatçıları"nı kurmuştur. Bundan sonra bir stüdyo satın alıp kendi animasyonlarını yaratmaya başlamıştır. Çok iyi gittiğini düşünmesine rağmen iflas etmiştir. İflastan sonra tekrar kardeşi ve arkadaşıyla birlikte Disney Brother Stüdyosu'nu kurmuştur. Walt Disney 5 Oscar, 31 Akademi Ödülü gibi birçok ödül almıştır.
12	WARREN BUFFETT Amerikalı İş Adamı ve Hisse Senedi Yatırımcısı (1930-)	Mobbing (iş yerinde yıldırma)	İş Hayatı (CEO'nun kötü davranması) Sonuç: Buffett CEO'yu işten atabilmek için, daha iyi bir pozisyonda çalışmayı kafasına koymuş ve bunu başarmıştır. 20. yüzyılın en başarılı yatırımcılarından biri olarak gösterilmektedir. Berkshire Hathaway yatırım şirketinin CEO'su ve en büyük hissedaridir.
13	ELON MUSK Yatırımcı ve Girişimci (1971-)	Zeki ve Bilgili Olduğu İçin	Arkadaş Çevresi (Küçükken başka çocuklara Ay'ın uzaklığı hakkında kesin cevaplar verebilen Elon, 12 yaşındayken kendi yazdığı oyunu abisiyle beraber bir teknoloji dergisine satmıştır. Zekası ve bilgisiyle öne çıktığı için akranları tarafından zorbalığa uğraması arkadaşları tarafından merdivenden itelenmesi ve bilinci kapanacak kadar yaralanması) Sonuç: Bu olaylar yüzünden hala kendisinin sağlık problemleri bulunmasına rağmen başarılarını sürdürmüştür. Zip2, X.com, SpaceX' i kurmuştur. Tesla' nın CEO'sudur. SolarCity girişimini hayata geçirmiştir. ABD'nin en büyük ikinci güneş enerjisi sistemleri üreticisi olmuştur. Tüp şeklindeki kapsüllerle ulaşım sağlamayı amaçlayan HyperLoop projesini tanıtmıştır. Bir yapay zekâ araştırma şirketi olan OpenAI projesini açıklamıştır.

14	WOLFGANG AMADEUS MOZART Müzişyen (1756-1791)	Yetenekli olduğu için	İş Hayatı (Yetenekli olduğu için diğeri müzisyenler tarafından dışlanması) Sonuç: Mozart eşsiz yeteneğıyle bütün müzik formlarında eserler vermiştir. 41 senfonisi, 27 piyano, 5 keman, 2 flüt, 4 korno, 1 klarinet konçertosu, 20 piyano sonatı vardır. Mozart'ın en başarılı eserleri operalarıdır.
15	LEONARDO DI SER PIERO DA VINCI Ressam, Matematikçi, Astronom, Bilim İnsanı, Mimar, Heykeltıraş, Mucit, Filozof ve Jeolog (1452-1519)	Evlilik dışı dünyaya geldiğı için	Eğitim Hayatı (Yaşadığı dönemde evlilik dışı çocukların üniversiteye girmesinin yasak olması) Sonuç: Bu yüzden yükseköğrenim görme ümidini yitirmiş ve kendini resim yapmaya vermiştir. Makine, silah tasarımları, resim ve heykeller yapmıştır. Hidrolik alanındaki çalışmalarını not aldığı el yazmaları bulunmaktadır. İnsanlık tarihinin en başarılı resmi sayılan Mona Lisa'yı resmetmiştir. Anatomi ve fizyolojiyle ilgilenmiştir.
16	MICHAEL JORDAN Basketbolcu (1963-)	Fiziksel Görünüm	Eğitim Hayatı- Spor (Lisedeki seçmelerde çelimsiz ve kısa boylu (1.80m) olduğu için takıma seçilmemesi) Sonuç: Hırsı ve azmiyle tüm yazı idman yaparak ve boyunu uzatmak için çalışmalar yaparak geçirmiş ve ertesi sene yeniden seçmelere katılan Jordan bu kez okul takımına seçilmiştir. Dünyanın en ünlü basketbolcularından biridir. NBA takımlarından Charlotte Bobcats hisselerini satın almıştır. Bir lig takımının çoğunluk hissesinin sahibi olan ilk eski NBA yıldızı olmuştur. 2010'da Forbes Dergisi tarafından Jordan kazandığı 55 milyon dolar ile dünyadaki 20. en güçlü ünlü olmuştur. 1999'da, koordinatorler tarafından 20. yüzyılın en büyük Kuzey Amerika sporcusu seçilmiştir.
17	FRED ASTAIRE Dansçı, Koreograf, Şarkıcı ve Oyuncu (1899-1987)	Fiziksel Görünüm ve Başarısızlık Nedeniyle	İş Hayatı (Rol yapamadığı ve kel olması nedeniyle ünlü olamayacağını söylenmesi) Sonuç: Başarılı bir aktör, sanatçı ve dansçı olmuştur.
18	AHMET HAŞİM Şair (1887-1933)	Dil Ayrımcılığı	Eğitim Hayatı (Okul arkadaşlarının yeni öğrendiği Türkçesinin ve Fransızcasının telaffuzuyla alay etmesi)
		Kendi Kendine Ayrımcılık	Sosyal Hayat (Dış görünüşünü beğenmemesi) Sosyal çevresi ile uyumsuz ve kendini acımasızca eleştiren bir adamdır, yalnızlığı seçer ve geceleri dışarı çıkar bu durumu da şiirlerine yansıtmıştır. Sonuç: Sembolizmin ve Fecri Atı topluluğunun en önemli şairlerinden biridir.
19	LUDWIG VAN BEETHOVEN Müzişyen (1770-1827)	Başarısızlık Nedeniyle	Eğitim Hayatı (Öğretmenlerinin müzik konusunda başarılı olmadığını ve bestelerinin ümit vadetmediğini söylemesi)

		Kendi Kendine Ayrımcılık	Sosyal Hayat (Sağır olması nedeniyle) Sağır olması nedeniyle insanlarla olan ilişkisini koparmış ve 21 yıl boyunca hiç kimseyle iletişim kurmamıştır. Hatta evlenmemiştir. Yalnızlığı, çok derin acılar yaşamasına neden olmasına rağmen en önemli senfonilerini işitme problemi yaşamaya başladıktan sonra bestelemiştir. 9. Senfoni Orkestrasını bu dönemde yazmış başına gelen bu olumsuzluk onu başarıya götürmüştür. Sonuç: Dokuz senfonisi, beş piyano konçertosu, bir keman konçertosu, bir piyano, keman ve çello için üçlü konçerto, otuz iki piyano sonatı ve birçok oda müziği eseri bulunmaktadır. 9. senfoni en çok bilinen ve bugün Avrupa Birliği marşı da olan en çarpıcı senfonisidir. Op. 109 piyano sonatıyla Klasik müziğin Romantik Dönemi'ni başlatmıştır.
20	MUHAMMED ALİ Boksör (1942-2016)	Irk Ayrımcılığı Din Ayrımcılığı Irk ve Din Ayrımcılığı	Sosyal Hayat (Gittiği bir restoranda siyah olduğu için servis yapılmaması) Bu nedenle altın madalyasını Ohio Nehri'ne atmıştır. Sosyal Hayat (Müslümanlığı seçtiği için tüm Amerika'yı karşına alması ve sadece ülkesinde değil birçok ülkede ayrımcılığa uğraması) Sosyal Hayat (Londra'ya gittiği ünvan maçında Kraliçe Elizabeth'in rakibini saraya çağırmasına rağmen onu kabul etmemesi) Buna karşılık "Maçı alıp boksörlerin kralı olacağım" demiştir. Sonuç: Amerika kökenli bir ağırsiklet boks şampiyonu olup 20. yüzyılın en büyük spor figürlerinden biri olmuştur. Olimpiyatlarda altın madalya sahibi olmayı başarmış ve ağır siklet ünvanını tam 3 kez hak etmiş ilk boksördür. 21 yıllık mesleki kariyerinde tam 56 zafere imza atmıştır.

Tablo 3. Ayrımcılığa Uğrayan Tanınmış Kişilerin Sayıları ve Maruz Kaldıkları Ayrımcılık Türleri

Kadın		Erkek	
Kişi Sayısı	Ayrımcılık Türü	Kişi Sayısı	Ayrımcılık Türü
9	Cinsiyet Ayrımcılığı	4	Irk Ayrımcılığı
2	Irk ve Cinsiyet Ayrımcılığı	4	Hastalık Nedeniyle Ayrımcılık
2	Hastalık Nedeniyle Ayrımcılık	3	Başarısızlık Nedeniyle
1	Ten Rengi Ayrımcılığı	1	Mobbing (İş Yerinde Yıldırma)
1	Siyasi Ayrımcılık	1	Zeki ve Bilgili Olduğu İçin
1	Fiziksel Görünüm	1	Yetenekli Olduğu İçin
1	Kendi Kendine Ayrımcılık	1	Evlilik Dışı Dünyaya Geldiği İçin
1	Ten Rengi Ayrımcılığı ve Din Ayrımcılığı	1	Fiziksel Görünüm
1	Fiziksel Görünüm, Cinsiyet ve Irk Ayrımcılığı	1	Fiziksel Görünüm ve Başarısızlık Nedeniyle
1	Başarısızlık Nedeniyle Ayrımcılık, Fiziksel Görünüm ve Cinsiyet Ayrımcılığı	1	Dil Ayrımcılığı ve Kendi Kendine Ayrımcılık
		1	Başarısızlık Nedeniyle ve Kendi Kendine Ayrımcılık
		1	Irk ve Din Ayrımcılığı

Ayrımcılığa maruz kalan tanınmış kişilerin aşağıdaki tabloda verilen sayı ve ayrımcılık alanlarına göre sınıflandırılmasında, kadınların en fazla ayrımcılık gördüğü alanın “*Eğitim Hayatı*” olduğu anlaşılmaktadır. Kadınların ikinci sırada uğradığı ayrımcılığın “*İş Hayatı*” nda olduğu da görülmektedir. Erkeklerde, ayrımcılık alanı kadınların tam tersi oluşmuştur. En fazla ayrımcılık görülen alan “*İş Hayatı*” iken “*Eğitim Hayatı*” ikinci sırada yer almaktadır.

Tablo 4. Ayrımcılığa Uğrayan Tanınmış Kişilerin Sayıları ve Ayrımcılık Alanı

Kadın		Erkek	
Kişi Sayısı	Ayrımcılık Alanı	Kişi Sayısı	Ayrımcılık Alanı
4	Eğitim Hayatı	9	İş Hayatı
3	Yaşanılan Ülke	5	Eğitim Hayatı
3	Sosyal Hayat	2	Sosyal Hayat ve Eğitim Hayatı
3	İş ve Eğitim Hayatı	2	Sosyal Hayat
2	İş Hayatı	1	İş ve Eğitim Hayatı
1	Eğitim ve Sosyal Hayat	1	Arkadaş Çevresi
1	Aile ve İş Hayatı		
1	Yaşanılan Ülke ve Sosyal Hayat		
1	Arkadaş Çevresi ve İş Hayatı		
1	Arkadaş Çevresi, Eğitim Hayatı ve İş Hayatı		

Elde edilen bulgular neticesinde tanınmış ve başarılı kadınlar en fazla *cinsiyet ayrımcılığına* uğramış ve yoğun olarak bu durumla *eğitim hayatında* karşılaşmışlardır. Tanınmış ve başarılı erkekler ise en çok *ırk ve hastalık nedeniyle ayrımcılığa* maruz kalmış ve en çok *iş hayatında* bu durumla karşılaşmıştır. Kadınlarda dokuz çeşit (fiziksel görünüm, ten rengi, din, cinsiyet, ırk, hastalık, siyasi, başarısızlık nedeniyle ayrımcılık, kendi kendine ayrımcılık) ayrımcılık türü görülürken, erkeklerde, kadınlardan daha fazla ve farklı (ırk, dil, din, hastalık, mobbing (iş yerinde yıldırma), zeki ve bilgili olduğu için, yetenekli olduğu için, evlilik dışı dünyaya geldiği için, fiziksel görünüm, başarısızlık nedeniyle, kendi kendine ayrımcılık) ayrımcılık türleri ortaya çıkmıştır. Ancak bu kadar farklı tür ve yerde ayrımcılığa uğramaları kişiler için bir engel teşkil etmemiş, onların başarıya ulaşmasına vesile olmuştur.

Sonuç

Başkalarına karşı ırk, yaş, cinsiyet, mesleki taassup gibi birçok nedenlerle ön yargılı davranmak olarak adlandırılan ayrımcılık, davranış haksızlıklarını ihtiva eder. Motivasyon, bireyi olumlu/olumsuz davranışa sevk eden güçtür. Ayrımcılık ve motivasyon arasında bir ilişki durumu söz konusudur. Ayrımcılığın sonuçları arasında “motivasyonu düşürmesi” olumsuz bir durum olarak yer almaktadır. Bu çalışmada farklı bir bakış açısı geliştirilerek “ayrımcılık” motivasyonu artırarak başarıya götüren itici bir faktör olarak ele alınmıştır. Bu kapsamda internette yer alan başarı hikâyeleri ve biyografiler incelenmiştir.

Çalışmada, motivasyon kaynağı olarak tespit edilen ayrımcılık türleri on dört başlık altında sınıflandırılmıştır (fiziksel görünüm, ten rengi, din, cinsiyet, ırk, başarısızlık nedeniyle ayrımcılık, kendi kendine ayrımcılık, hastalık, siyasi, mobbing (iş yerinde yıldırma), zeki ve bilgili olduğu için, yetenekli olduğu için, evlilik dışı dünyaya gelme); uygulandığı alan ise altı (aile hayatı, yaşanılan ülke, sosyal hayat, arkadaş çevresi, iş hayatı ve eğitim hayatı) başlık altında sınıflandırılmıştır.

İncelenen örneklem kapsamında; Kadınlarda % 45’lik dilimle en fazla cinsiyet ayrımcılığı görülürken, sırasıyla % 10’ar oranda “hastalık” ve “ırk ve cinsiyet” ayrımcılığı; % 5’er oranda

“Ten Rengi Ayrımcılığı”, “Siyasi Ayrımcılık”, “Fiziksel Görünüm, Cinsiyet ve İrk Ayrımcılığı”, “Başarısızlık Nedeniyle Ayrımcılık, Fiziksel Görünüm ve Cinsiyet Ayrımcılığı”, “Kendi Kendine Ayrımcılık”, “Ten Rengi Ayrımcılığı ve Din Ayrımcılığı” ve “Fiziksel Görünüm” gibi ayrımcılık türleri görülmektedir.

İncelenen örneklem kapsamında; Erkeklerde ise % 20’lik dilimlerle “İrk Ayrımcılığı” ve “Hastalık Nedeniyle Ayrımcılık”, %15 oranında “Başarısızlık Nedeniyle” ve % 5’er oranda “Mobbing (özellikle işyerinde yıldırma)”, “Zeki ve Bilgili Olduğu İçin”, “Yetenekli Olduğu İçin”, “Evlilik Dışı Dünyaya Geldiği İçin”, “Fiziksel Görünüm”, “Fiziksel Görünüm ve Başarısızlık Nedeniyle”, “Dil Ayrımcılığı ve Kendi Kendine Ayrımcılık”, “Başarısızlık Nedeniyle ve Kendi Kendine Ayrımcılık” ve “İrk ve Din Ayrımcılığı” gibi ayrımcılık türleri görülmektedir.

Kadınlarda ayrımcılığın en fazla görüldüğü alan % 20 oranında “Eğitim Hayatı” , % 15’er oranda “Yaşanılan Ülke”, “Sosyal Hayat”, “İş ve Eğitim Hayatı”; %10 oranında “İş Hayatı” ve %5’ er oranda “Eğitim ve Sosyal Hayat”, “Aile ve İş Hayatı”, “Yaşanılan Ülke ve Sosyal Hayat”, “Arkadaş Çevresi ve İş Hayatı” ve “Arkadaş Çevresi, Eğitim Hayatı ve İş Hayatı” dır. Erkeklerde ayrımcılığın en fazla görüldüğü alan ise % 45 oranında “İş Hayatı”, % 25 oranında “Eğitim Hayatı”, % 10 oranında “Sosyal Hayat ve Eğitim Hayatı” ve “Sosyal Hayat”; % 5’er oranda “Arkadaş Çevresi”, “İş ve Eğitim Hayatı” dır.

Araştırma bulgularından hareketle kadınlar en fazla “Cinsiyet” ayrımcılığına maruz kalırken erkekler ise “İrk” ve “Hastalık Nedeniyle” ayrımcılığa maruz kalmıştır. Kadınların en fazla ayrımcılığa uğradığı alan “Eğitim Hayatı”, erkeklerin ise “İş Hayatı” dır.

Kadınların daha fazla cinsiyet ayrımcılığına uğramaları onların başarılı olmalarında motive edici ve cesaretlendirici bir etki oluşturmaktadır. Tarih boyunca kadınların uğramış oldukları cinsiyet ayrımcılığına karşı mücadele ederek eğitim hayatı, iş hayatı, sosyal hayat, aile hayatında çeşitli haklar elde ettikleri ve ataerkil yapının etkilerini azalttıkları görülmektedir.

Çalışmada ekseriyetle cinsiyet ayrımcılığına uğrayan kadınların (fabrika müdürü, şirket sahibi, dünyaca ünlü boksör, ilk kadın maraton koşucusu, ilk kadın Rus matematikçi, ünlü bir yazar, üniversite yöneticisi olan ilk kadın, ABD’de tıp diploması alan ilk kadın, NASA’da matematikçi ve NASA’nın kadın ilk mühendisi vb.) mesleklerde başarılı oldukları görülmektedir. Kadınların bu meslekleri elde etmelerinde ayrımcılığa uğramalarının etkisinin fazla olduğu düşünülmektedir. Kadınların “anne” ve “ev hanımı” rolünü teşvik eden anlayışın olması, toplumsal yapıda kadının geri plana atılması ve eğitim hayatında yer almaması gerektiği düşüncesinin hâkim olması kadınların eğitim hayatında daha fazla ayrımcılığa uğramalarına neden olmuştur. Ayrımcılığın önüne geçme ve kendilerini eğitim hayatı, iş hayatı, sosyal hayat vb. alanlarda topluma kabul ettirme açısından kadın ve erkeğin eşit haklara sahip olduğu düşüncesiyle yani erkeklerin yapabilecekleri işleri kendilerinin de yapabileceklerini ve onlar kadar başarılı olabileceklerini göstermek için daha çok motive olup başarılarını artırdıkları görülmektedir.

Erkeklerin daha fazla ırk, hastalık ve başarısızlık nedeniyle ayrımcılığa uğramaları orduda başarılı bir asker, ünlü bir golfçü, ünlü bir futbolcu, mucit, CEO, ressam, dünyaca ünlü müzik grubu, matematikçi ve fizikçi, yapımcı, yönetmen, şarkıcı, oyuncu, boksör vb. mesleklerde başarılı olmalarını sağlamıştır. Erkeklerin uğramış oldukları bu ayrımcılık türleri iş hayatı, eğitim hayatı ve sosyal hayatlarında muvaffakiyet sağlamalarına ve kendilerini bu alanlarda kabul ettirmelerine olanak tanımıştır. Araştırma sonucunda erkekler en fazla iş hayatında ayrımcılığa uğramıştır. Çalışma hayatında erkeklerin istihdam edilme oranın kadınlardan fazla olması, iş yaşamında erkeklerin kadınlardan daha fazla yer alması ve toplum yapısında egemen olan “erkeğin çalışmak zorunda oluşu” düşüncesi sebebiyle erkeklerin ayrımcılıkla daha fazla iş hayatında karşılaşmaları bu durumun olağan sonucudur.

Tüm başarı örneklerine bakıldığında kadınların ve erkeklerin mesleklerinde muvaffakiyet sağlamalarında maruz kaldıkları ayrımcılığın, toplum içinde oluşan genel kanının aksine motivasyona olumlu yönde etkisi olduğu düşünülmektedir.

Araştırmada “ayrımcılık yapılması” teşvik edilmemektedir. Ayrımcılığı önlemeye yönelik kurumlar tarafından çeşitli tedbirler alınmasına rağmen ayrımcılığın önüne geçilememektedir. Çalışmada, farklı nedenlerden ötürü ayrımcılığa uğrayan kişilerin bu menfi durumu kendi yararlarına dönüştürerek ayrımcılığın, kişileri başarıya taşıyan yönüne vurgu yapılmıştır.

Çalışmamız, farklı nedenlerden ötürü ayrımcılığa uğrayan bireylerin karşılaştıkları olumsuz durumları avantaja dönüştürerek başarıya ulaşabildiklerini gösteren bir içeriğe sahip olmasına rağmen düşünce olarak ayrımcılığı desteklemediğimizi ifade etmemiz gerekir. Ayrıca bu konuda yürütülen ve ayrımcılığı önlemek amacıyla geliştirilen sosyal politika, yasa ve uluslararası sözleşmelerle alınmaya çalışılan tedbirleri de desteklemekteyiz.

Ancak bu çalışmada, ayrımcılığa uğrayan kişilerin bunu iyi yönettiklerinde olumlu sonuçlarının da olabileceğini göstermeye çalıştık. İncelediğimiz örneklem ve sonuçlarında görüldüğü gibi geçmişte hayatının herhangi bir aşamasında belli bir nedenden ötürü ayrımcılığa uğrayan kişiler, bu olumsuz durumu atlatabilmek için daha çok çaba sarf edip yaptıkları işlerde üst düzey başarıya ulaşmıştır. Bu başarıyı elde etmelerinde ayrımcılığın bireyi yalnızlaştırması nedeniyle, yaptıkları işlere odaklanabilmeleri ayrıca çevrelerine kendilerini kanıtlamak istemelerinin de etkili olduğu düşünülmektedir.

Çalışmamızın, ayrımcılığın tahrip edici etkilerinden kurtulabilmek için araştırma örneklemimizde görülen davranış kalıplarına ulaşılabilmesi adına yeni araştırmaları desteklemesini umuyoruz.

Hakem Değerlendirmesi: İki bağımsız hakem tarafından değerlendirilmiştir.

Çıkar Çatışması: Yazar çıkar çatışması bildirmemiştir.

Mali Destek: Yazar bu çalışma için mali destek almamıştır.

Peer Review: Externally peer-reviewed.

Conflict of Interest: The author has no conflict of interest to declare.

Grant Support: The author did not received financial support for this study.

Kaynakça

- Adams, J.S. (1965). Injustice in Social Exchange. In L. Berkowitz (Eds.), *Advances in Experimental Psychology*. New York: Academic Press.
- Alderfer, C. (1972). *Existence, Relatedness and Growth*. New York: The Free Press.
- Alfaro, E.C., Umaña-Taylor, A.J., Gonzales-Backen, M.A., Bámaca, M.Y., & Zeiders, K.H. (2009). Latino Adolescents' Academic Success: The Role of Discrimination, Academic Motivation and Gender. *Journal of Adolescence*. 32(4), 941-962.
- Bencsik, A., Machova, R. & Hevesi E. (2016). The Relation between Motivation and Personality Types. *International Business Management*. 10, 183-193.
- Cornejo, J.M. (2007). *An Examination of The Relationships Among Perceived Gender Discrimination, Work Motivation and Performance*. Unpublished Doctoral Thesis. University of Central Florida Orlando.
- Eysenck, H. J. (1997). Addiction, Personality and Motivation. *Human Psychopharmacology*. 12, 79-87.
- Gillian, A. (2005). *Perceptions of Discrimination and Their Motivational Implications for Black Caribbean Boys and Girls*. Unpublished Master's Thesis. University of Exeter, United Kingdom.

- Herzberg, F. (1987). *One More Time: How Do You Motivate Employees?*. Harvard Business Review. 65, 5.
- Herzberg, F.W., Mausner, B. & Snyderman, B. (1957). *The Motivation to Work*. New York: Wiley.
- Hull, C. (1951). *Essentials of Behaviour*. New Haven CT: Yale University Press.
- Judge, T. A. & Ilies, R. (2002). Relationship of Personality to Performance Motivation: A Meta-Analytic Review. *Journal of Applied Psychology*. 87,797-807.
- Lanaway, D.A. (2010). *Perceived Racial Discrimination and Motivations for Illicit Substance Use Among Black College Student Drug Users*. Unpublished Master's Thesis. Ohio State University.
- Luthans, F. (2011). *Organizational Behavior: an Evidence-Based Approach*. The McGraw-Hill Companies Ny10020.
- Maslow, A. H. (1954). *Motivation and Personality*. New York: Harper & Row New York Publishers Inc.
- McBrien, J.L. (2005). *Discrimination and Academic Motivation in Adolescent Refugee Girls*. Unpublished Doctoral Thesis. Emory University.
- McClelland, D.C. (1973). Testing for Competence Rather Than for "Intelligence". *American Psychologist*. 28(1), 1-14.
- Porter, L.W. & Lawler, E.E. (1968). *Managerial Attitudes and Performance*. Irwin-Dorsey Homewood IL.
- Revelle, W. (1993). Individual Differences in Personality and Motivation: 'Non-cognitive' Determinants of Cognitive Performance. In A. Baddeley & L. Weiskrantz (Eds.), *Attention: Selection, Awareness and Control: A tribute to Donald Broadbent*, 346-373. Oxford University Press.
- Tarhan, N. (2019). *Değerler Psikolojisi ve İnsan*. İstanbul: Timaş Yayıncılık.
- Taylor, F.W. (1911). *Principles of Scientific Management*. New York: Harper.
- Vroom, V. (1964). *Work and Motivation*. New York: Wiley.
- Wong, C.C. (2005). *The Negative Work-Related Outcomes of Perceived Ethnic and Sex Discrimination*. Unpublished Master's Thesis. San Jose State University.
- [http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&view=bts&kategori1=veritbn&kelimesec=29207] (29.04.2020)
- [<http://www.unesco.org/new/en/social-and-human-sciences/themes/international-migration/glossary/discrimination/>] (19.05.2020)
- [<https://www.apa.org/helpcenter/discrimination>] (19.05.2020)
- [<https://onedio.com/haber/kanada-ya-goc-eden-cezayir-li-multeci-daniele-nin-ilham-veren-milyonerlik-yolculugu-722478>] (18.06.2020)
- [<http://www.hurriyet.com.tr/gundem/isci-olarak-girdigi-fabrikanin-ortagi-oldu-40065162>] (18.06.2020)
- [<http://www.hurriyet.com.tr/gercek-bir-matematikci-sophia-vasilyevna-kovalevskaya-156080>] (20.06.2020)
- [<https://dunyalilar.org/kathrine-switzer-erkek-yarisinda-bir-kadin.html/>] (20.06.2020)
- [<https://ekmekvegul.net/sectiklerimiz/gunun-ilki-boston-maratonuna-katilan-ilk-kadin-kathrine-switzer>] (20.06.2020)
- [<https://isyasami.yenibiris.com/dunya-capinda-one-cikmis-basarili-kadin-girisimciler/>] (20.06.2020)
- [<https://www.nazlim.net/kimdir-biyografi/sofya-kovalevskaya-kimdir-biyografisi-hayati.html>] (20.06.2020)
- [<https://www.socratesdergi.com/tum-zaferler-icin/>] (20.06.2020)

- [https://onedio.com/haber/kendi-zaferini-kendi-yaratarak-hayatlarini-degistirebilmeyi-basarmis-7-sporcu-734328] (20.06.2020)
- [http://www.sanalbasin.com/karanligin-kralicesi-dus-al-seni-bir-de-oyle-gorelim-25601736/] (27.06.2020)
- [https://ekmekvegul.net/sectiklerimiz/gunun-kadini-elizabeth-blackwell] (27.06.2020)
- [https://ozgurdenizli.com/dunya-forum-laura-bassi-tarihteki-ilk-kadin-profesor/] (27.06.2020)
- [https://www.ensonhaber.com/biyografi/yazar/virginia-woolf-kimdir] (27.06.2020)
- [https://www.sozkimin.com/a/2221-elizabeth-blackwell-kimdir-sozleri-ve-hayati.html] (27.06.2020)
- [https://www.themaggar.com/winnie-harlow/] (27.06.2020)
- [https://bestglitz.com/turkey/arastirmaci-gazeteci-nellie-blynin-inanilmaz-hayati/] (01.07.2020)
- [https://catlakzemin.com/5-mayis-1864-siradisi-arastirmaci-gazeteci-nellie-bly-dogdu/] (01.07.2020)
- [https://ceotudent.com/down-sendromlu-moda-tasarimcisinin-azim-dolu-basari-oykusu] (01.07.2020)
- [https://www.sabah.com.tr/dunya/2015/05/06/nellie-bly-doodle-oldu-nellie-bly-kimdir] (01.07.2020)
- [https://www.sabah.com.tr/galeri/kadin/okuldan-atilan-down-sendromlu-isabella-springmuhl-moda-tasarimcisi-oldu/14] (01.07.2020)
- [https://ceotudent.com/harvarddan-yeni-einstein-unvanini-alan-kadin-fizikci-sabrina-pasterski] (05.07.2020)
- [https://listelist.com/dunyayi-degistirme-cesaretine-sahip-kadinlar/] (05.07.2020)
- [https://onedio.com/haber/dunyayi-guzellestirecek-kadar-cesur-olan-bu-kadinlarin-hikayeleri-herkese-ilham-vercek-857360] (05.07.2020)
- [https://ceotudent.com/aya-ayak-bastiran-kadin-katherine-johnson-basarilarla-dolu-hayati] (12.07.2020)
- [https://ekmekvegul.net/sectiklerimiz/gunun-kadini-nasanin-bilgisayar-kadini-katherine-johnson] (12.07.2020)
- [https://popsci.com.tr/gizli-sayilar-nasanin-gizli-kahramanlari-uzerine/] (12.07.2020)
- [https://www.gzt.com/aktuel-kultur/nasanin-tarihinde-sakli-kalan-3-siyahi-kadinin-basarilarla-dolu-hikayesi-2692387] (12.07.2020)
- [https://www.kreatifbiri.com/uzaya-eli-degen-3-kadin/] (12.07.2020)
- [https://www.matematiksel.org/katherine-johnson-nasanin-kadin-matematikcisi/] (12.07.2020)
- [https://www.muhandisbeyinler.net/katherine-johnson-kimdir/] (12.07.2020)
- [http://www.milliyet.com.tr/oprah-winfrey-in-hayati-hakkinda-7-iliginc-bilgi-molatik-10064/?Sayfa=7] (18.07.2020)
- [https://ceotudent.com/yoksul-kadinlarin-umudu-oprah-winfrey-in-hikayesi] (18.07.2020)
- [http://www.nkariyer.com/galeri/basarisiz-olduklari-icin-kahraman-olan-dunyaca-unlu-11-kisi/3] (18.07.2020)
- [https://harrypotter.fandom.com/tr/wiki/J.K._Rowling] (18.07.2020)
- [https://www.ensonhaber.com/biyografi/yazar/jk-rowling-kimdir] (18.07.2020)
- [https://livetobloom.com/dunya-kadinlar-gunu-ilham-veren-guclu-kadinlar/] (18.07.2020)
- [http://www.ftekonomi.com/newsdetail.asp?id=2800] (18.07.2020)
- [https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-37009837] (18.07.2020)
- [https://www.bilgiustam.com/tiger-woods-kimdir/] (20.07.2020)

- [<http://www.gazetebilkent.com/2014/03/29/tuskegee-deneyi-2-dunya-savasinin-siyahi-pilotlari/>] (20.07.2020)
- [<http://www.hurriyet.com.tr/sporarena/tiger-woods-kimdir-40955321>] (20.07.2020)
- [<https://www.haberler.com/tiger-woods/biyografisi/>] (20.07.2020)
- [<https://www.oris.ch/tr/realpeople/55/Carl%20Brashear>] (20.07.2020)
- [<https://www.oris.ch/tr/realpeople/56/Carl%20Brashear>] (20.07.2020)
- [<https://www.kigem.com/unlulerin-zorlu-basari-hikayeleri.html>] (21.07.2020)
- [<https://onedio.com/haber/onyargidan-ve-nefretten-onlar-da-kurtulamadi-irkciliga-maruz-kalan-21-unlu-728745>] (21.07.2020)
- [<https://paratic.com/richard-branson-hayati/>] (21.07.2020)
- [<https://www.muhandisbeyinler.net/thomas-edison-un-hayati-ve-icatlari/>] (21.07.2020)
- [<https://www.abprojeonnetimi.com/ilham-verici-hayat-hikayeleriyle-disleksik-10-unlu/>] (21.07.2020)
- [<https://www.haberler.com/lionel-messi/biyografisi/>] (21.07.2020)
- [<https://www.gzt.com/lugat/mario-balotellinin-huzunlu-hikayesi-3158576>] (21.07.2020)
- [<http://www.ressamlar.gen.tr/vincent-van-gogh-kimdir-hayati-biyografisi/>] (23.07.2020)
- [<https://www.arkhesanat.com/van-goghun-bilinmeyen-yasam-oykusu/>] (23.07.2020)
- [<https://www.evrensel.net/haber/285561/deliligin-kiyilarindan-van-gogh>] (23.07.2020)
- [<https://www.pivada.com/vincent-van-gogh>] (23.07.2020)
- [<https://www.sabah.com.tr/vincent-van-gogh>] (23.07.2020)
- [<http://www.yeniisfikirleri.net/albert-einstein-kimdir-biyografi/>] (25.07.2020)
- [<https://paratic.com/albert-einstein-kimdir/>] (25.07.2020)
- [<https://www.haberler.com/albert-einstein/biyografisi/>] (25.07.2020)
- [<http://www.yeniisfikirleri.net/elon-musk-kimdir-hayati/>] (28.07.2020)
- [<http://www.yeniisfikirleri.net/warren-buffet-kimdir/>] (28.07.2020)
- [<http://itugirisim.org/once-dibi-sonra-zirveyi-goren-8-basarili-isim-unlu-isimlerin-basarisizlik-hikayeleri-serisi/>] (28.07.2020)
- [<http://www.premingerkalemdairesi.com/elon-musk-1/>] (28.07.2020)
- [<https://ceotudent.com/yaratıcı-olmadığı-soylenerek-gazeteden-kovulan-walt-disneyin-basari-hikayesi>] (28.07.2020)
- [<https://toptalent.co/tum-detaylariyla-ilham-verici-bir-dahinin-oykusu-elon-muskin-yukselisi>] (28.07.2020)
- [<https://girisimcikafasi.com/dunyaca-unlu-11-kisinin-basarisizlik-hikayeleri/>] (28.07.2020)
- [<http://www.yeniisfikirleri.net/baslangicta-basarisiz-olan-unlulerin-basari-hikayeleri/>] (29.07.2020)
- [<http://www.muzikdunyasi.net/mozart-kisa-hayat-hikayesi/>] (29.07.2020)
- [<https://onedio.com/haber/michael-jordan-i-michael-jordan-yapan-seyler-410634>] (29.07.2020)
- [<https://paratic.com/leonardo-da-vinci-kimdir/>] (29.07.2020)
- [<https://www.biyografi.net.tr/michael-jordan-kimdir/>] (29.07.2020)
- [<https://www.nkfu.com/fred-astaire-kimdir/>] (29.07.2020)
- [<http://www.hurriyet.com.tr/muhammed-ali-yasamini-yitirdi-40113009>] (01.08.2020)

- [<http://www.thegeyik.com/muhammed-ali-hakkinda-10-inanilmaz-gercek/>] (01.08.2020)
- [<https://www.haberler.com/muhammed-ali-biyografisi/>] (01.08.2020)
- [<https://www.ahaber.com.tr/yasam/2015/11/22/muhammed-aliyi-aglatan-turk>] (01.08.2020)
- [<https://www.turkiyegazetesi.com.tr/spor/375094.aspx>] (01.08.2020)
- [<http://www.enpolitik.com/haber/195627/aksamin-ve-karanligin-kalemi-ahmet-hasim.html>] (01.08.2020)
- [http://dilayboza.blogspot.com/2015/01/ahmet-hasim_20.html] (01.08.2020)
- [https://www.turkedebiyati.org/ahmet_hasim.html] (01.08.2020)
- [<https://www.sozcu.com.tr/2018/gundem/ludwig-van-beethoven-192-yasinda-ludwig-van-beethoven-kimdir-iste-eserleri-ve-kisa-yasam-oykusu-2310187/>] (01.08.2020)
- [<https://www.yenisafak.com/yenisafakpazar/en-unlu-sagir-bestecisi-326544>] (01.08.2020)